

SPİNAL

ve

PERİFERİK SİNİR CERRAHİSİ

E ISSN 2148-0842

www.spinetr.com

HOBİLER

TÜRK NÖROŞİRÜRJİ DERNEĞİ
SPİNAL VE PERİFERİK SİNİR CERRAHİSİ
ÖĞRETİM VE EĞİTİM GRUBU BÜLTENİ
EKİM 2018 / Sayı 81

TÜRK NÖROŞİRÜRJİ DERNEĞİ
SPİNAL VE PERİFERİK SİNİR CERRAHİSİ
ÖĞRETİM VE EĞİTİM GRUBU
BÜLTENİ
EKİM 2018 • SAYI 81

İçindekiler

Editörün Mesajı	3
Hobi Nedir? Yaşamamızda Yeri Üzerine... ..	4
Fotoğraf ve Fotoğrafçılık Üzerine.....	6
Hobiler	8
Motosiklet Tutkusu veya Limoncu'nun Mutluluğu	10
Müzik ve Nöroşirürji	13
DJ (Disc Jockey).....	16

Bu sayı Ekim 2021'de yayınlanmıştır.

TÜRK NÖROŞİRÜRJİ DERNEĞİ
SPİNAL VE PERİFERİK SİNİR CERRAHİSİ
ÖĞRETİM VE EĞİTİM GRUBU
YÖNETİM KURULU

Dr. Cumhuri Kılınçer

Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Nöroşirürji Anabilim Dalı, Edirne
ckilincer@hotmail.com

Dr. Ali Dalgıç

Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği, Ankara
alidalgic@yahoo.com

Dr. Ahmet Dağtekin

Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, Mersin
dagtekin69@yahoo.com

Dr. Mesut Yılmaz

Nöro Spinal Akademi,
Beyin, Omurilik ve Sinir Cerrahisi, İstanbul
drmesutyilmaz@yahoo.com

Dr. Şeref Doğan

Uludağ Üniversitesi,
Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, Bursa
serefdogan01@yahoo.com

Dr. Ahmet Gürhan Gürçay

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara
drgurcay@gmail.com

Dr. Onur Yaman

Memorial Bahçelievler Hastanesi,
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği, İstanbul
dronuryaman@yahoo.com

Yazıların içeriğinden yazarlar sorumludur.

YAZIŞMA ADRESİ

TÜRK NÖROŞİRÜRJİ DERNEĞİ
Taşkent Caddesi 13/4 06500 Bahçelievler, Ankara
Tel: 0312 212 64 08 Faks: 0312 215 46 26
E-mail: info@turknorosirurji.org.tr
Web: www.turknorosirurji.org.tr
www.spinetr.com

editörün
mesajı **1**

editörün mesajı

Dr. Ali DALGIÇ

Günlük yaşam aktivitelerimize kendimizi kaptırıp, zamanın akıntısı ile birlikte hayatın içinde yol alıyoruz. Her ne kadar kendiliğinden devam eden bir süreç gibi görünse de bu akıntı aslında hepimizi yoruyor. Bazen akıntıya karşı, bazen akıntının önünde ama düşmeden, yaralanmadan dengemizi korumaya çalışıyoruz. Zaman zaman bu yorgunluğu üzerimizden atmak üzere bir mola vermek, kıyıda bir dala tutunup nefes almak isteriz. Ama biliriz ki; bu mola elbette bitecek... Oysa ki, akıntıda yol aldığımız tek nemiz olan “yaşam alanımız” da da bu molaları gerçekleştirebiliriz. Hayatın hengâmesinden bir nebze uzaklaşıp kendimize zaman ayırabiliriz. Hobilerimiz bize bu pencereyi açarak nefes almamızı sağlıyor.

Kendimizi polikliniklerin, ameliyathanelerin fiziksel ve düşünsel yükünden alıp ruhumuzu dinlendirdiğimiz yaşam bahçelerine, hobilere göz atalım istedik bu sayımızda. Biliyoruz ki bu alanda birçok meslektaşımızın uğraşları var, müzikle uğraşan, resim yapan, fotoğrafçılık, balıkçılık, kitap/şiir, motosiklet vb..

Uğraşılarını bizimle paylaşan meslektaşlarımıza teşekkür eder tüm meslektaşlarımıza yeni pencereler açmak üzere ilham olmalarını dileriz.

Sağlıklı günler dileği ile...

Dr. Ali DALGIÇ

bölüm 2

Dr. Orhan Murat KOÇAK

Başkent Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı

HOBİ NEDİR? YAŞAMAMIZDA YERİ ÜZERİNE...

Modern dünyanın çağdaş yaşamı bireyin özkaynaklarının sürekli tüketildiği bir ortam yaratmaktadır. Burada özkaynaklardan kastedilen zihinsel ve duygusal süreçlerin ürünleridir. Çevrenin yüklediği sorumluluklar, bireyin kendisinden beklentileri ve hayatın getirdiği stres de bu dünyanın tüketici öğelerini oluşturur. Bir birey her gün, belirli bir hiyerarşinin içinde tanımlanmış belirli işleri ihtiyaçlarının tatmini için yürütür, sosyal yaşamın içinde ebeveynlik, arkadaşlık eş olmak ya da iş yaşantısına ait farklı rollerin gerektirdiklerini yapar ve kendisine ait başarı, mutluluk, sağlık ve sosyal statü gibi beklentilerini doyurmaya uğraşır. En sorunsuz hâliyle dahi, bütün bu hikayenin yorucu bir tarafı olması dışında, bireyin tüm bu süreci dengede yürütmesini engelleyecek sapmalara neden olabilecek içsel (biyolojik anlamda zihinsel ve bedensel olumsuzluklar) ve dışsal (sosyal ve fiziksel koşullara ait olumsuzluklar) faktörlere karşı mücadele vermesi gerekir. Bu mücadelenin zihinsel bileşenlerinin başat öğelerinden birisi de hobilerdir.

Hobilerin bilimsel literatürde “serbest zaman aktiviteleri (leisure times)” olarak tanımlandıklarını görürüz. Serbest zaman, bireyin çalışmadığı, rahatlayabileceği ve keyif aldığı şeyleri yapabileceği zamandır (<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/leisure>). Tanımın içinde de açık bir şekilde görüldüğü gibi hobiler bireyin keyif aldığı ve rahatladığı faaliyetlerdir. Lazarus ve arkadaşları, özellikle stresli zamanlarda ve stres sonrası iyileşme

döneminde bireyi eğlendirecek faaliyetlerin faydalı olabileceğini öne sürmüşlerdir. Hobiler ve keyif alınan faaliyetler olumlu duygular uyandırma ve stres azaltma şansı sağlayan “nefes alma” işlevi görebilir. Ayrıca, tükenmeye yüz tutmuş kaynakları yenileyerek bireyin stresten kurtulmasını kolaylaştıran “ona-rıcılar” işlevide görebilir.

Hobilerin bireyin akıl sağlığı, esenliği, yaşam kalitesi üzerine olumlu etkisini ortaya koyan bir büyük literatür görebiliriz. Nasıl fayda ettiği üzerinde, yine literatürde, pek çok kuramsal açıklamaya ulaşabiliriz. Genel olarak bakıldığında, bir hobi eğlence, merak ve başarı hissini bir arada barındırır. Çünkü kişi uğraşırken yaptığı işten zevk aldığı için uğraşıyordur. Ayrıca sürecin başından itibaren birey her adımının sonucuna dair merak da duyar ve hedeflediği noktaya vardığında tamamlanmışlığın başarı hissini getirir. Hobileri olan bireyler, bu sayede tek başına yeterli olma hissine de sahip olurlar. Odaklanma ve plan yapmakla ilgili becerileri de gelişir.

Sigmund Freud davranışların ana yönlendiricisinin dürtüler olduğunu öne sürer. Dürtüleri denetlemekle ilgili savunma mekanizmalarının önemli bir kısmının süreç içinde, tekrarlayıcı bir şekilde kullanılmasının da etkisiyle, sorunun bir parçası hâline geldiğini belirtir. Sadece, yüceltme (süblimasyon) kavramı altında yer alan süreçleri olgun savunmalar olarak kabul eder. Yüceltme, patolojik/nevrotik savunmalardan farklı olarak (bu savunmalar dür-

tünün doyurulmasına olanak vermez), dürtünün enerjisinin toplumsal anlamda kabul edilebilir davranışlarla ifade bulmasına ve bu sayede sağlıklı bir yola kanalize edilmesine olanak verir. Sanat, spor, mizah, hobiler ve uğraşlar bu kapsamın içine girer. Yani bireyin hayata dair çatışmaları, hayal kırıklıkları ya da kaygılarının benlik üzerindeki baskısı azaltılmış olur. Bu da bireyin yaşamla ve toplumla barışık olması yolunda önemli bir rol oynar.

İnsanlar toplum içindeki varoluşlarını anlamlandırmak için çaba harcarlar. Bu çaba kendisini pek çok alanda gösterir. Burada iş hayatında başarılı olmak, zengin olmak, güçlü olmak, sevilen birisi olmak, rollerinde iyi olmak, yardımsever olmak, akıllı olmak vs. gibi çok uzun bir liste oluşturulabilir. Pek çok insanda bu liste daralmaya eğilim gösterir. Kendini değerli gördüğü, görmek istediği bir alanda kişinin yaptığı yatırım abartılı bir hâle gelir. Bu yatırımın karşılıksız kaldığı, ya da kişinin kendi belirlediği ideal ile eşleşmediğinde kişi ciddi bir hayal kırıklığı yaşayabilir. Burada bir örnek üzerinden gidelim. Bir kişi, iyi bir doktor olmayı temel hedef hâline getirdiğinde ve bunu hayatın

merkezine alıp yaşamını sadece buna göre biçimlendirdiğinde doktorluğu ile ilgili eleştirilere toleransı azalır. Bu iş dışındaki alanlar değersizleşmeye başlar. Sadece bu alanla ödüllenebildiği için yerini bırakmak, pozisyonunu paylaşmak istemez. Kendi varoluşunu doktorluk üzerinden tanımladığı için, bu varoluşun üzerini kapama ihtimali olan bireyler ve durumlara dair yapıcı yaklaşımlardan uzaklaşır, diğerlerini, kolayca rakip algılamaya eğilim gösterir. Oysa hobi sahibi olmak/olabilmek, bireyin başka alanlara da yatırım yapmasını sağlar. Kendini tek bir alanda var etmediğinden, doktor örneğinden devam edersek, doktorluğu iyi yapmak gerektiği için iyi yapar. Alanında uzlaşmacı ve yapıcı olmak, kaybetme kaygısı da olmadığından, kolaylaşır. Zamanı geldiğinde alanını paylaşmayı ve hatta kendi yerinin alınmasını desteklemeyi bilir. Çünkü zevk aldığı, kendini var ettiği daha geniş bir alan vardır hayatta. Ve zor dönemlerde, bireyin benlik saygısının korunmasının zor olduğu, kaygının yükseldiği stresli dönemlerde de mevcut stresi yönetmeyi kolaylaştırır.

FOTOĞRAF VE FOTOĞRAFÇILIK ÜZERİNE

Bin dokuz yüz doksan yılında mimarlık öğrencisi akrabam ile birlikte kendisine ders olarak verilen fotoğraf üzerine kendimizi geliştirmek üzere İFSAK'a (İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği) temel fotoğraf kursuna başladım. Odun sobasının başında sanırım 20 civarında kişi ile başladığım o yolculuk yaklaşık 30 yıldır aralıksız bir şekilde devam ediyor. Hekim olmak, beraberinde sorumluluklarla, stres ve yorgunluklarla bir hayatı kabul etmek ve bunu bir meslek gibi değil hayatın ta kendisi olarak görmeyi gerektiriyor. Kendime yıllardır kabul ettirdiğim bu gerçekle başa çıkmak bence bir uğraşmayı hayatınıza katmakla mümkün olabiliyor. Mesleğimde tecrübe kazandıkça ve eğitici kimliğimde ilerledikçe daha genç meslektaşlarıma hep bunu önerdim. İster benim gibi görsel bir sanat dalı olarak fotoğraf sanatı olsun, isterse müzik, spor, el sanatları, felsefe olsun hayatımızı mesleğimiz dışında bir şeyler ile zenginleştirmek ya da benim tabirimle hayatta kaçış kapısı.

Peki fotoğraf nedir ve neye hizmet eder?

Fotoğraf, Yunanca *photos* "ışık" ve *graphos* "çizmek" sözcüklerinin birleşmesi ile oluşur ve "ışıkla çizmek" anlamına gelir. Teknik tanımına bakıldığında, Fotoğrafçılık, bir kamera vasıtasıyla ışığı hassas bir yüzey üzerine kaydederek görüntü oluşturma işidir. Temelleri Çinli filozof Mo Di, Yunan matematikçiler Aristoteles ve Öklid, Bizanslı matematikçi Anthemius, ünlü optik bilimcisi İbn-i Heysem gibi optik fiziği üzerinde gelişmeler yapan kişilerle birlikte Albertus Magnus, Georges Fabricius, Wilhelm Homberg gibi ışıkla etkileşen kimyasalları geliştiren bilim adamlarının emeklerine dayanmaktadır.

Dünyada ilk çekilen fotoğraf, Joseph Niephore Niepce'ye aittir ve 1826 yılında Fransa Bourgogne'daki evinin terasından karşı çatıyı yaklaşık 8 saatlik pozlama ile fotoğraflamıştır.

"Fotoğraf" terimi ise ilk kez 1839'da bir İngiliz Sir John Herschel tarafından Royal Society'de konuşması sırasında kullanılmıştır. Herschel, ilk negatif fotoğraf baskılarını gerçekleştiren bilim adamı William Henry Fox Talbot'un yakın arkadaşıdır. Yine aynı dönemde pozlama süresinin kısaltılmasındaki ilerlemeler ile birlikte Louis Daguerre tarafından Paris'te ilk kez bir insan görüntüsü sabit olarak görüntülenmiştir. Geniş bir sokakta bir ayakkabı boyacısı ve müşterisi tarihte ilk fotoğraflanan kişiler olarak farkında olmasalar da tarihteki yerlerini almışlardır.

Günümüze kadar teknolojik gelişmelerle fotoğraf çok sayıda değişiklik geçirmiştir, cam levhalardan filmlere, ışığa duyarlı kimyasal alıcılardan dijital sensörlere, siyah beyaz fotoğraflardan renkli baskılara geçişler gibi. Ama fotoğraf gücü ve işlevini hiç kaybetmemiştir. Günümüzde genellikle saniyenin 100'de biri kadar bir sürede hapsedilen "an" ait olduğu devinim içinde temsil ettiği anlam ve görsel güzelliği ile hâlâ güçlüdür.

Elbette fotoğraf artık sadece bir sanat değil aynı zamanda bir mesleki uğraştır; Reklâm, medya ve iletişim sektörü,

moda sektörü, turizm sektörü, eğitim sektörü gibi birçok alanda kullanıldığı gibi benim gibi birçok kişi için de sanatsal bir anlam taşır.

Çok sevdiğim bir tanım vardır; *"Sanat bir eğlence değil, yaşama katlanmanın en yüksek ve tek doğal biçimidir"*. Alexander Baumgarten, estetik sözcüğüne başvurmuş ve güzelliğe ilişkin yapılarca duyuların belirli bir rol oynadığını belirtmiştir. Günümüzde ise sanatları belirleyen yalnız "güzellik" kategorisi değildir ve artık bu kategoriye komik, trajik, çirkin, dehşet verici, korkutucu, hoş olmayan tüm kategorileri de katıyoruz. Belki de bu nedenledir ki sadece güzeli konu alan değil daha trajik olan her şeyi de fotoğraflamaya çalışıyoruz.

Fotoğrafçılığın günümüzde çok sayıda alt kategorisi vardır. Belgesel fotoğrafçılığı, sokak fotoğrafçılığı, gezi fotoğrafçılığı, ürün fotoğrafçılığı, düğün veya doğum fotoğrafçılığı, stüdyo fotoğrafçılığı, mimari fotoğrafçılığı, yemek fotoğrafçılığı gibi.

Gelelim genel fotoğrafçılık bilgilerinin ötesinde kişisel fotoğraf hayatım ya da düşüncelerime. Fotoğraf nasıl oluyor da hayatımın bir parçası hâline geliyor ya da beyin cerrahisinin stresli dünyasını dengeleyebiliyor. Birçok uğraşıya benzemeyen bir şekilde fotoğraf üç anlamda da keyif taşıyan bir hobi benim için. Fotoğraf kareleri olduğumuz yerde bulunmaz ya da yaratılamaz benim anlayışındaki fotoğrafçılar için. Benim için fotoğraf, şartlarının tümünü kendim kontrol edemediğim, benim oluşturmadığım ve kameramla sadece bir tanık olarak bulunduğum anların tespitidir. Yani olduğum yerde stüdyo gibi ortamlarda çektiğim fotoğraflar beni yansıtan fotoğraflar değil. Bu anlamda fotoğrafa benim gitmem ya da ulaşmam gerekir ki bu da bir yere seyahat anlamına gelir. Zaman zaman gezi fotoğrafları da çektiğimden uzun ve meşakkatli yollar ile fotoğraflara ulaşmam gerekiyor. Kolay ulaşılabilen ve turistik diye tanımlanabilecek mekân veya kişiler değil, herkesin ayak basmadığı, bilinmeyen, alışık olunmayan mekân ve yüzler arıyorum. Fransa, İtalya, Amerika gibi ülkeler değil, Vietnam, Kamboçya, Etiyopya, Fas gibi daha az turistik olan ama daha dokunulmamış etnik kişiler veya mekânlara ulaşmaya çalışıyorum. Neden üzerinde duruyorum çünkü fotoğrafın çekilme aşaması ana keyif an'ını oluşturuyor. Sizinle aynı düşüncede yani gezerken fotoğraf çeken değil çekerken gezen kişilerle birlikte uzun zaman geçirmek, hergün sabah 5'ler civarında gün doğmadan kalkmak ve fotoğrafa çıkmak tarifsiz bir keyiftir. Benim inancım odur ki vizörden bakarken ya da LCD ekranında gördüğünüz 1 ya da 2 "olmuş bu" dediğiniz fotoğrafı görüyorsanız yapmış olduğunuz binlerce kilometre, üzerinde uyudu-

ğunuz tahta yataklar, güneşten kavrulmuş yüzünüzü ya da donmuş ellerinizi unutuveriyorsunuz. İkinci aşama eskiden karanlık oda olarak adlandırdığımız günümüzde işimizi çok kolaylaştıran aydınlık oda işlemleri, ya da daha bilinen şekliyle bilgisayar önünde fotoğrafı düzenleme işlemleri hele de elinizin altındaki iyi fotoğrafsa ayrı bir zevk. Çok sayıda fotoğrafla dönülen bir çekimden sonra günler süren işlemler de keyif vericidir. Üçüncü aşama ise paylaşma aşaması, günümüzde kolaylaşan internet paylaşım ortamları, sergiler, gösteriler söyleşiler ve benzeri ortamlarda fotoğraflarınızı izleyicilerle buluşturma aşamasıdır ki belki de en keyif verici olan da budur. Çekim, postprocessing işlemler ve izleyicilerle buluşturma aşamalarında ortaya yeni bir şeyler koymak, hele de konuşan, anlatan fotoğraflarla sonuca ulaşmak, gerçekten gündelik yaşamdan uzaklaştırdığı gibi kendi dünyanızı değiştirmek ya da birilerinin hayatını değiştirebilmenin tadını almak tarif edilemez gerçeklerdir.

Yakın bir arkadaşımınla beraber gerçekleştirdiğim *"Tersane-i Amire"* sergisini düşünüyorum da 1455'de kurulan bir tersanenin artık işlevini kaybetmesinden hemen önce son kez fotoğraflanmasına imza atmak ve bunu sergi ile izleyiciye ulaştırmanın hazzı anlatılamaz. Günümüzde çokça benzerini görmeye başladığım ama ilklerden birini gerçekleştirdiğim vitrin mankenlerinin adeta gerçeğe yakın ifadelerini fotoğrafladığım *"Cansız bedenler"* isimli sunumum büyük ses getirmişti ve ilklerden birini ortaya koymanın keyfini tarif edemem. Bu tarz belgesel fotoğraflarla kendinizi o ortamda adeta kaybettiriyor ve gerçeklere sadece tanık oluyorsunuz. Gezi fotoğrafçılığı da uğraşlarım içinde olup gezmenin keyfini de bana yaşatmaktadır. Düşünüyorum da Poyralı'da pancar pekmezi yapan köylü kadınları, Hizan'da tandır ekmeği yapan köylüleri, Güroymak'da mandaları yıkayan çocukları, Mersin'de Yerköprü şelalesini, Gölyazı'da serpm balıkçıları, Çıldır'da buzu kıran balıkçıları, Çatalca'da torlukçuları fotoğraflamasam bilir miydim? Ya da Etiyopya'da Oma Vadisinde Hamer, Karo, Mursi, Erboze ya da Dessanek kabilelerinin yaşadığı plato ve ormanlara, Vietnam'da pirinç tarlaları ve noodle üreticilerinin olduğu arka sokaklara, Nepal'de 8000'lik dağların eteklerindeki köylere, Hindistan Varanası'de gatlara ya da Fas Merzoug'da Sahra çölü içlerine fotoğraf tutkum olmasaydı gider miydim? Tüm bu seyahatlerde tüketilen binlerce kilometrede anlatılamayacak kadar çok hikaye biriktirebilir miydim?

Yaşadıklarımı, gördüklerimi fotoğraflamak ve sunmak kadar bir daha tekrarlanamayacak anlam içeren anlara tanık olup herkese gösterebilmek benim için bir tutku ve dedim ya hayattan bir kaçış yolu.

bölüm 4

Dr. Alparslan ŞENEL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Cerrahi Tıp Bilimleri Bölümü, Samsun

HOBİLER

Hobilerimle ilgili bir yazı yazmam istendiğinde aklım hemen balık tutmakla ilgili bir şeyler yazmaya gitti. Yazıya da böyle başlamıştım aslında. Sonradan bu kısmı ekledim. ‘Nasıl hobi seçilir’ diye düşündüm. Daha sonra hobilerimi benim seçmediğimi farkettim. Yaşamın doğal akışında karşıma çıkmışlardı. Bir bakıma onlar beni seçmişti, ya da onlarla karşılaştığımda ben aralarından seçimler yapmıştım, ya da hepsi tesadüftü. Bu seçimlerde etkili olan fiil ‘başarmak’ kelimesiydi. İlk balığı tutmak, ilk motoru çalıştırmak, ilk meyveyi koparmak gibi.

Bir hobi olarak balık tutmayı seçmenin meslek olarak beyin cerrahisini seçmekten çok fazla farkı yok diye başlarsam ‘hayde’ diye sesler yükselebilir. Ama yine de öyle olduğunu söyleyeceğim. Benim beyin cerrahisini sevmemin nedeni stajyerliğimde -sonradan baş asistanım olan- bir abimin beni ameliyata sokması olmuştu. Beraber yaptığımız çökme kırığı ameliyatının sonunda da elimin iyi olduğunu söylemişti. İşte böyle başladı, beyin cerrahisi aşkı. Balık tutmaya başlayışım da buna benzer bir hikayedir.

1983’de YÖK yasası ile tıp fakültesi öğrencisi olarak Samsun’a döndüğümde bir arkadaşım akşamları ne yaptığımı sordu. Cevap -günün koşulları göz önüne alındığında- tek kelime ve basitti: ‘Hiç bir şey’. ‘Balığa gelir misin’ ikinci soru oldu. ‘Evet’ cevabıyla başladık. İlk gidişimizde tuttuğum (aslında kendi kendine yakalanmayı beceren) büyükçe bir balık yüzünden kıyı avcılığım başladı. Başarma hissinin verdiği hevesle en iyisinden oltalar, misinalar, kancalar aldım. Sonra hayal kırıklığıyla defalarca boş geldiğim günler oldu.

Ama bunlardan konuşmayı pek sevmem tabii ki. Belki bir ara tuttuğum iri balıkları anlatırım, zevkle.

‘Çok kolay bir disk vakasını ameliyat edeceğim, yarım saate de bitiririm’ diye başladığınız ameliyatın beklemediğiniz kanamadan veya başka bir nedenle çok daha uzun sürdüğü olmuştur, elbette. Güzel bir havada balığa çıkıp kovaları doldurmayı beklerken saatlerce uğraşp iki istavritle dönmek gibidir. Yorgun ve sinirli

olursunuz. Eve döndüğünüzde yine de mutlu olursunuz, bunun nedeni arkadaşınızın da tutamamış olması ya da hastanızın ağrısının geçmiş olması olabilir! Yani sorun sizde değildir; balıkların siesta zamanı olması, ters dip akıntısı, balıkçıların deyimiyle deniz soğuklaması (soğuk dip akıntılarını kastediyorlar herhalde), vs olabilir, hastanın anatomisi bozuktur yani. Ama beyin cerrahisi işinizdir; kaçamazsınız. Oysa hobinizden vaz geçebilirsiniz, değiştirebilirsiniz, başka bir zaman tekrar deneyebilirsiniz.

Ana hatlarıyla konuşma konuları da benzerdir; herkes yakaladığı balığı, çıkarttığı tümörü anlatır. Boş geldiği günü ya da komplikasyonunu değil!

Her balığa gidiş bir maceradır, ufak da olsa. Ortam değişir, konuşma konuları değişir, hastadan, hastaneden uzaklaşırsınız. Bunun için iyi arkadaşlar gerekir; sıkmayan, somurtmayan, aynı heyecanı sizinle yaşayan.

Hobi dediğiniz şey işinizle aynı olmamalı tabii ki. Ama illa da balık tutacaksınız diye bir şart yok, hobi olarak. Gruptan da iyi tanıdığım dostlar var: Sanayi kuşları. Benim baba mesleğim; ortamı iyi bilirim. Ama yine de birkaç kez çarpılmışlığım var. Sanayide çalışanlar için iş, benim için hobi! Eski bir araba alıp toparlayacağım diye yola çıkanlar genellikle yolun sonunda yeni araba maliyetini bulurlar. Bu durum beklenen bir sonuç diyen birçok arkadaşı duyar gibiyim. Sorunun temeli bu değildir aslında. Sorun 'Paslı demiri elleyen bir daha iflah olmaz' sözüdür. Böylece tamirhaneler sizin kafanızı boşaltacağınız yerler olur. Ama sakın unutmayın ısmarlanan her çayın bedelini mutlaka bir şekilde ödersiniz. Bunu ya hasta danışarak, ya da işçiliğe ekleyerek alırlar. Bazen isyanla, bazen de mutlu dönersiniz eve. Sonuçta her zaman siz kazanırsınız. Yoğun mesleğinizden bir şekilde, bir süreliğine kaçmışsınızdır. Ama yine de düzgün çalışan iyi bir yedek arabanızın olması iyidir. Malum toplamaya çalıştığınız sizinki her zaman istediğiniz performansı vermeyecektir.

Ya da bir şeyler yetiştirirsiniz, saksıda veya bahçenizde. Bu durumda ilk hayal kırıklığınızı yaşamayı biraz uzun sürebilir. Bodur diye aldığınız fidanın aslında bodur olmadığını ya da verimsiz bir cins olduğunu anlamanız bir kaç yıl alabilir. Her şey doğru olsa da tam çiçek açmışken zamansız bir soğuk nedeniyle bütün ürününüzü kaybedebilirsiniz.

Hobiler öğreticidir. Balık tutarak geçimini sağlayan birinin bir sürü masraf yapıp hazırladığı teknesiyle epeyce mazot yakıp açılıp boş dönmemesinin ne demek olduğunu öğrenirsiniz. Sizinkine benzer eski bir arabayla çalışarak para kazanmaya çalışan birinin yolda kalıp iş kaybetmesini, borçlarını ödeyememesini anlarsınız. Çiftçinin bir yıldır emek verip yetiştirdiği ürünü bir gecede don nedeniyle kaybetmesinin çaresizliğini anlarsınız. Tıpkı sizin saatlerce uğraşarak yaptığınız ameliyattan sonra hastanın umduğunuz gibi uyanmamasını yaşamak gibi.

Hobi dediğiniz işlerde bir noktada pes edip, bırakıp, vazgeçebilirsiniz. Sorun değildir. Öğrendikleriniz kâr kalır, yanınıza. 'Olmadı işte' diyerek hayatınıza, işinize devam edersiniz. Başka bir zamanda belki bir daha denersiniz. Öyle ya geçiminiz hobinizden değildir. Ama çevrenizi, çevrenizdekilerin hayatını anlarsınız; pazarda domates satanı, tezgâhda balık satanı, kamyoncu ve diğerlerini.

Aslında burada öğrenilmesi gereken en önemli konulardan biri de bu işlerle uğraşırken çevrenizdekilerin size nasıl baktığını görmektir. Onların yaşamını sürdürmek için yaptıklarını, siz kafanızı boşaltmak için yapıyorsunuzdur. Bu nedenle iyi olta almasını, araba-sına yeni parça almasını, tarlasına sera yapmasını önermeyin. Onlar bunları zaten biliyorlar. Siz kendi işinize bakın.

bölüm 5

Dr. Süleyman ÇAYLI

Medicalpark Gebze Hastanesi, Nöroşirürji Kliniği

MOTOSİKLET TUTKUSU VEYA LİMONCU'NUN MUTLULUĞU

*Sevgili dostum Kadir Kotil'e atfen**

'Güzel günler göreceğiz çocuklar
Güneşli günler
Göreceğiz

Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar
Işıklı maviliklere
Süreceğiz

Açtık mıydı hele bir
Son vitesi
Adedi devir
Motorun sesi
Uy çocuklar kim bilir
Ne harikülâdedir
300 kilometre giderken öpüşmesi'

Nazım Hikmet

Bu şiir tekne için yazılmış olsa da, motosiklette de motorun sesi, yolun sesi harikülade güzeldir. Ve inanın motor üzerinde bedeninizi olanca hızıyla yalayan rüzgar ile yolculuk yaparken, varlık temelimiz doğa ile öpüşmesi harikulade bir duygudur.

Hepimizin yaşamının belli dönemlerinde gerek tavırları gerekse söyledikleri sözler ile iz bırakan insanlar vardır. Benim için bu insanlardan birisi lise dönemimin felsefe dersimize giren öğretmen idi. Felsefe öğretmenimi sever ve saygı duyardım. Derslerinde farklı konuları tartışır ve her derse biraz daha iyi tartışabilmek için okuyarak gelirdik. Arada derste anlatırdı, 'kusura bakmayın çocuklar, bunları size mevcut müfredat gereği anlatmam gerekir, ama bu anlattıklarımın felsefenin ne olduğunu değil, ne olmadığını anlarsınız' derdi. Bir gün derste bir tartışma sırasında 'limoncu'nun mutluluğunu bilir misiniz?' diye sordu. Tüm sınıftan hayır yanıtını alınca anlatmaya başladı.

Limoncu'nun mutluluğu; bir kentte pazar yerlerinde kendi tezgahını açarak limon satan bir adam varmış. Bu limoncu pazaryerine gelmeden önce sabah erkenden meyve sebze haline gider, en güzel limonları seçer, sonra limonlarını satmak için pazaryerinde tezgâhını açarmış. Limonlarını büyük bir mutlulukla satarmış, zira her seferinde büyük bir özenle her bir limonunu tek tek seçtiği için pazaryerindeki en güzel limonların kendi tezgâhında olduğundan eminmiş. Bazı müşteriler limoncunun limonlarının güzelliğini görünce limonlara hiç dokunmadan alırken, bazı müşteriler limonlarını tek tek yoklayıp, sıkıp seçmek istermiş. Limoncu bu tip müşterilerine için-

*Sevgili Kadir Kotil motosiklet tutkunu idi. Aramızda olsa bu yazıyı yazmak ona düşerdi.

den çok ama kızarmış. *'Ben onlar için sabah erkenden hale gidip en iyi limonları tek tek seçerek alıyorum, limondan benim kadar anlamayan bu adamlar benim limonlarımı tek tek sıkarak, yoklayarak, sözde en iyisini seçmeye çalışıyorlar'* diye düşünürmüş. Limonlarının tek tek sıkılıp yıpratılmasına öfkelenirmiş. Bir gün yine bir müşteri gelmiş ve limonlarını mıncıklamaya başlamış. Limoncu'nun bu sefer çok sinirlenmiş ve tezgâhındaki tüm limonlarını toplamış ve bağırmağa başlamış, *'Satmıyorum işte satmıyorum, bu güzel limonlarımı hiçbirinize satmıyorum'*. Limoncu bu sözleri yüksek sesle haykırdıktan sonra, limonlarını artık kimsenin mıncıklamasına izin vermeme kararının mutluluğu ile pazaryerinden *en güzel limonları ile ayrılmış*.

Bana motosiklet tutkusu nedir diye sorarsanız, kısaca motosiklet 'limoncunun mutluluğudur' derim. Mesleğinizden, ailenizden, tüm sevdikleriniz ve sevenlerinizden, arkadaşlarınızdan bağımsız ve onlara rağmen yaptığınız bir eylemdir motosiklet sürmek. Yaşamınızda belki yalnız kendiniz için yaptığınız tek şeydir.

Hepimiz mesleğimiz için çok zorlu süreçlerden geçtik. Zorlu tıp fakültesi süreci ve sonrasında, bence dünyanın en zor işlerinden biri olan nöroşirürji asistanlığı süreci. Günler boyu uykusuzluk, evde seni bekleyen eş, varsa arada bir yüzünü gören çocuk ve çok nadir de olsa katıldığın bazı arkadaş ortamlarında 'günaşırı nöbet' dediğinde ne demek istediğini anlamayan, defalarca böyle bir şey diye anlattığın ama onların anlamakta güçlük çektikleri şey.

Fakat bir bakmışsın tüm yaşamın yaptığın iş olmuş. Öyle bir iş ki yaptığın iş, o niteliklere ulaşmak için yaşamı birçok yönden ıskalamışsın, farklı isteklerini ötelemişsin. Kısaca çok çalışmış, istediğin hedefe ulaşmış, kendince çok iyi bir 'limoncu' olmuşsun.

Ama sonra; hastalar, komplikasyonlar, ülkenin sağlık politikaları, SGK, performans sistemi, akademik yaşam, bir türlü anlamlandıramadığın akademik rekabet, hiyerarşi, hastane patronları, sağlık hizmetleri pazarı, nereden geldiği belli olan veya olmayan can sıkıcı olaylar... Yani kısaca çoğu şeyin yapılmış olmak için yani 'miş gibi' yapıldığı bir ülkenin insanları olarak, maruz kaldığımız tavırlar.

Motosiklet yaşamda sadece kendiniz için yaptığınız bir şeydir. Dünyada her şeyden uzak, mesleğinden, diğer sevdiğin her şeyden uzak. Bütün sıkıntılardan

uzaklaşmaktır, rutin yaşamına mola vermek, bacadan kaçıp gitmektir. Sadece sen, motosikletin ve yol, işte bahtiyarlık. Tıpkı Nazım ustanın 'Bugün Pazar' şiirinde yazdığı gibi;

'Bu anda ne düşmek dalgalara, Bu anda ne kavga, ne hürriyet, ne karım. Toprak, güneş ve ben... Bahtiyarım...'

Motosiklet tutkusunda asıl nokta iki teker – dört teker arasında çelişkidir. İki tekere sevdalananlar der ki; *'dört teker bedeni, iki teker ruhu taşır'*. Bence de doğru bir saptamadır bu. Ben ortaokul, lise yıllarımdan beri iki tekeri severdim. Sırasıyla yaşamıma herkes gibi önce bisiklet girdi. Tabii ki bisiklet yaşamımdan hiç çıkmadı. Sonra mobylette motosiklet, sonra scooter ve en sonunda motosiklet.

Dört tekeri, hele otomatik vites ise, sağ ayağın ve her iki elin ile kullanırsın. Motosiklette sol ayağın ve sol elin önemlidir. Ayak vites, el debriyajtır. Sağ ayak arka fren, sağ el ise gaz ve ön frendir. Motosiklet kullananlar ön frenin önemini bilir. Motorun gidonu (direksiyon) düşük hızlarda (10-20 km/saat) arabanın direksiyonu gibi çalışır, yani dönmek istediğiniz yöne çevirince tıpkı araba gibi motosiklette o yöne döner. Ama biraz hızlanınca gidonu gittiğiniz yöne çeviremezsiniz, zaten dönmez. Gidonu gittiğiniz yöne doğru ittirirsiniz, yani sola dönecekseniz sol eliniz ile gidonu hafifçe itersiniz ve motosikletiniz tıpkı kuşlar ya da uçaklar gibi yatarak döner. Motosiklet ile beraber gövdenizde yatar, bu çok güzel bir duygudur. O yüzden motosiklet kullananlar virajlı yolları sever. Viraj hem tehlike hem de motosiklet kullanmaktan en fazla haz aldığınız andır. Yapacağınız küçük bir hata düşmenize yol açabilir, tehlikelidir. Bir o kadar zevklidir. Çünkü motosikleti sadece elleriniz ve ayaklarınız ile değil tüm gövdeniz ile kullanırsınız. Bacaklarınızın arasına sıkışmış iki tekerlekli güçlü bir motordur o. Motosikletinizin gitmesini istediği yöne bilinciniz ile karar verirsiniz ama gözleriniz ile o yöne yönlendirirsiniz. Gitmesini istediğiniz yöne doğru bakmanız yeterli olur, gözler eller ve ayaklar ile senkronize çalışır, el ve ayak hızı ayarlar, yine el gidonu gitmek istediğiniz yöne iterek motorun o yöne doğru gövdeniz ile beraber yatarak dönmesini sağlar. Bu an çok güzel bir andır. O an güçlü motosikletinin aslında senin vücudunun bir parçası olduğu hissedersin.

Motosiklet kullanımını tehlikeli gören tüm aile fertleri, yakın çevren karşıdır. Tehlikelidir doğru, ama asıl tehlikeyi yaratan iki tekere saygı duymayan dört teker kullanıcılarıdır. O yüzden motosiklet kullanıcıları,

dört teker kullananlardan daha dikkatlidir. Yolun her aşamasında karşıdan gelen veya yanında geçen aracın yapabileceği her türlü hatayı kendi güvenliği için hesaplamak zorundadır. Yani iki teker kullanıcıları, dört teker kullanıcılarından daha bilinçli olmak zorundadırlar ve daha bilinçlidirler.

Motosiklet kullanıcıları için motosiklet asla bir ulaşım aracı değildir. İşten eve, evden işe giderken binebilirsiniz kuşkusuz. Ama motosiklet kullanmak bu değildir. Motosiklete yol yapmak için binersiniz. Ona binmek, onunla yol yapmak özgürleştiğiniz andır. Hedefinizde ulaşmak istediğiniz nokta olsa da yaptığınız yol planında o hedefe ulaşmak için zaten ara noktanız vardır. Disiplin çok önemlidir yol haritanızda kesinlikle ama en önemli şey güvenliğinizdir. Programınızda mutlaka opsiyonlara yer vardır bu yüzden.

Motosiklet kullanmak doğa ile içinde olmaktır. Yolda rüzgarı hissetmek çok güzeldir. Yolun vibrasyonu, asfaltın alttan alttan sıcaklığına rağmen hoşunuza gider. Mola yerinde kastınızı çıkardığınız zaman kokladığınız doğal hava, kafes içerisinde değil, açık havada yolculuk yapmış olmanın verdiği mutluluğu katlayarak artırır.

Motosiklet kullanmak dayanışmadır, organizasyondur. Uzun yola grup ile çıkarsın, katı kurallar olmamakla beraber mutlaka grup lideri vardır. Senden çok yol yapmıştır, tecrübelidir. Hızını yol durumuna o ayarlar, herkes o hıza uyar. En az yol yapanı kollarsın, arada yol güvenliğini sağlarsın. Motosiklet grubunda olan

insanların günlük yaşamında var olup olmaması önemli değildir. Amaç grup olarak yol yapmak ve bir yerleri gezmek ise insanları bir araya getiren tek neden bu amaçtır. Akşam kurulan kamp çadırlarının arasında yakılan ateşin etrafında mesleklerin, dünya görüşlerinin, yaşama bakış açılarının önemi yoktur. En önemli konu yapılan yolun değerlendirilmesi, sonraki günün planıdır başlangıçta. Sonrası eğlenmektir, sohbetir. Her kişi rutin yaşamını geride bırakmıştır. Yol arkadaşının dünya görüşünün, mesleğinin önemi yoktur. Önemli olan yoldaki dayanışmanızdır. Yol maceraları en önemli konulardan birisidir.

Motosiklet tercihtir; enduro, chopper, racing, naked, cross.. Her birinin amacı, felsefesi farklıdır. Ama iki tekerin genel felsefesi her tip motosikletçi için aynıdır. Dört tekerli araçlardan dolayı benzer yol tehlikelerini yaşadıkları için motosiklet kullanıcıları arasında dayanışma çok fazladır. Yolda bir motosiklet arızası olursa dört teker her zaman durmaz ama oradan geçen ilk iki teker durur. Yaklaşık 1 ay önce dört tekerim ile işime giderken, kavşakta motosikletli kuryenin kazasını gördüm, hemen durdum. Peşim sıra iki motosikletçi durdu, 'kardeşim geçmiş olsun' diyerek, dört tekerler yol boyunca akıp giderken.

Kısaca iki teker bedenini, ruhunu dört tekere teslim etmemektir. İki teker olan motosiklet, beden ve ruhun denge ve uyum içerisinde en temel varlık değerimiz doğa ile buluşmasıdır.

bölüm 6

Dr. Ahmet Sancar TOPAL

Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı

MÜZİK VE NÖROŞİRÜRJİ

Her çocuğun bugünü ve geleceğiyle ilgili bir hayali vardır. Bizler büyüdükçe hayaller küçülür ve daha gerçekçi olmaya başlar. Benim de çocukluğumda müzikle ilgili bir hayalim vardı. Ama bir meslek olarak müzisyenlik değildi bu hayal. Bir enstrüman çalmak ve şarkı söyleyebilmeyi sadece. Bu durumun nedeni belki de toplumumuzun müziğe ve müzisyene bakışı, müzisyenliği bir meslek olarak görmemesidir. Hepimizin büyükleri bizlere doktor olmayı, öğretmen olmayı, mühendis olmayı öğütlemesi de belki bu nedendir. Ancak ben şanslı bir çocuk olduğumu düşünüyorum. Müziğe ve sanata önem veren bir ailede doğdum, büyüdüm. Ailemin de yönlendirmesi ile 8-9 yaşlarımda bağlama çalmaya başladım, çocukluğumda türkülerle tanıştım. En mutsuz anımda, canım sıkıldığında, moralim bozukken ya da çok mutluysen, heyecanlıysen, huzurluysen her anımda müzik ve türküler vardı yanımda. En yalnız hissettiğim anlarda müzik hep yanıbaşımıydı...

Şimdilerde hiperaktif diye adlandırılan ama benim çocukluğumda haylaz denilen çocuklardan biriydim. Hani şu yerinde duramayan, yaramaz, oradan oraya koşturan çocuklardandım. Aslında tam da bu dönemlerde bağlamayla tanışmıştım ve ilgimi toplayacağım bir alan olmuştu bağlama çalmak. Omuzumda boyum kadar kara düzen (uzun sap) bağlamamla okul sonraları ve haftasonları kursa gidiyordum. Bir sorumluluğum vardı ve onu yerine getirmeliydim. Bağlamayı çalabilmeliydim. Çünkü bunu ben istemiştim.

Bağlama hocamdan çok şey öğrendim ve bunun bence en önemlisi dinlemeyi öğrenmektir. Hem ezgileri dinlemeyi, notaları kaçırmamayı hem de anlatılanı dinlemeyi

öğrendim. Eğitim hayatımın dönüm noktalarından biri de belki bu olmuştur. Dinlemeyi öğrenmek! Dinleme öğrenilir mi diye sorabilirsiniz, evet bir eğitimci değilim ve bir eğitimci kadar da bu konuları bilemem ama belki de biz çocuklarımıza önce bunu öğretmeliyiz. Dinlemeyi öğretilip sonra onlara bir şeyler anlatmalıyız.

Bağlamanın ve müziğin bana kazandırdığı pek çok şeyden biri de insanlarla iletişim kurabilmek ve özgüven oldu. Daha 10 yaşımıdayken bir topluluk karşısında bağlama çalıp türkü söylediğim günkü kadar heyecanlandığım çok az an olmuştur. Bu özgüven ve iletişim becerisi eğitim hayatımda da meslek hayatımda da bana çok yardımcı oldu. Tıp fakültesindeki öğrencilik dönemimde aldığımız mesleki iletişim dersleri bunu bir adım daha öteye taşımamı sağladı. Gerek hocalarımla gerek meslektaşlarımla gerekse hastalarımla iletişimimin temelleri daha o yıllarda atıldı. Kazandığım bu özgüven

ise zaman içerisindeki bilgi, birikim ve çabalarımla birleşince nöroşirürji gibi zor, özveri gerektiren ve hatta hayatını adanarak gereken bir uzmanlık alanına atılmayı göze alacak kadar kendime güvenmemi sağladı.

Hayatımın hiçbir noktasında müziği bırakmadım. Müziği kendime hep bir yoldaş olarak gördüm. Ama üzümlere söylüyorum bağlama çalmayı bazı dönemlerde bıraktım, bazı dönemlerde uğraşmadım ve geri plana attım. Eğitim sürecindeki zorluklar, çalışma şartları ve birçok bahane ile bunu yaptım. Bahane diyorum çünkü benim için bu kadar önemli bir enstrümanı bırakmanın başka bir açıklaması olamaz.

Mesleki anlamda bakacak olursak bağlama veya başka bir enstrüman çalmak bizim gibi stresli branşlarda günün yorgunluğu ve stresinden uzaklaşmak için sığınılacak bir liman olabilir. Tabii bunun bir de cerrahi açıdan güzel yanları var. Benim gibi sağ elini baskın kullanan bir cerrahın sol elini de sağ eli gibi kullanabilmesi gerekir. Daha fakülte yıllarıdayken cerrah olmak istediğimden cerrahi branşlarda abilerime, ablalarıma, hocalarıma gider, onlardan bir şeyler öğrenmeye çalışırdım, bana hep sağ el gibi sol elini kullanmanın ne kadar önemli olduğunu söylerlerdi.

Asistanlığa başladığımda hocalarımız; hastaneden çıktığında sağ elini unutacaksın, yemeği sol elinle yiyeceksin, sol elinle iş yapacaksın demişlerdi. Bunun önemini gerçek anlamda ilk kez elim bacağı aldığımda çok daha iyi anladım. Bazen iki elin bile yetmediği anlar olduğu gerçeğini de yıllar geçtikçe daha çok farkettim. Baskın olmayan elimi yani sol elimi kullanabilmek ve ince hareketler yapabilmek konusunda çok zorlanmadığımı düşünüyorum. Çünkü yıllardır bağlama çalabiliyordum ve sol elimle notalara basıyor, ince motor hareketler yapmam gerekiyordu. Tabii ki cerrahlıkta el ve parmak kullanımı ile bir enstrüman çalarken el ve parmak kullanımı bir değil ama ben kendi adıma inanıyorum ki bağlamanın bu açıdan da bana çok faydası oldu.

Müziğin ve bir enstrüman çalmanın özellikle çocukluk döneminde kişilik gelişimiyle ilgili birçok olumlu etkisi olduğunu bilimsel çalışmalar da desteklemekte. Kendi özelimde baktığım zaman koordinasyon, refleks, dikkat gibi birçok konuda müziğin ve enstrüman çalmanın faydalarını gördüğümü söyleyebilirim. Aynı zamanda ekip çalışmasına uyum, disiplin ve sorumluluk sahibi olabilme gibi davranış ve özelliklerin gelişiminde müzik ve enstrüman çalmanın bana çok faydası olduğunu

düşünüyorum. Aslında kişilik gelişiminden fiziksel gelişime kadar birçok noktada müzik çok önemli bir eğitim aracıdır.

Küçük yaşta bir orkestrada yer almak ekip çalışmasıyla, sorumlulukla ve disiplinle tanışmama sebep olmuştu. Nöroşirürjide ekip çalışmasının ve bu ekibin uyum içinde olmasının yaptığı iş açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ekip içerisinde uyumlu hareket etmek, disiplinli olmak, sorumluluklarını yerine getirmek hastalarımızın şifa bulmasını sağlamanın yanında ekibin motivasyonunu ve çalışma isteğini sürekli canlı tuttuğuna inanıyorum. Erken yaşta ekip çalışmasına dahil olmanın mesleki anlamda da bana büyük bir avantaj sağladığını düşünüyorum.

Cerrah olmanın, hekim olmanın yanında öncelikle hepimiz insanız. Kendimize, ailemize ve sevdiğimizlere ayırabildiğimiz çok az zaman oluyor. Gece gündüz demeden, bayram seyran dinlemeden geçen bir iş hayatı, yoğun stres ve kaygılarımız bizi her geçen gün biraz daha yoruyor. Diğer insanlar için çok basit olan şeyler bile bizim için bir lüks hâline geliyor. Bir akşam oturup eşimizle, dostlarımızla, ailemizle vakit geçirmek bile mümkün olmayabiliyor. Olan zamanı da kaliteli

geçiremeyebiliyoruz. Bu bakımdan da müzik; sosyal yaşamımızda kısıtlı olan bu zamanı kaliteli geçirmeyi ve keyif almayı sağlayabilir.

Gözlemlediğim kadarıyla özellikle spinal cerrahi ile uğraşan nöroşirürjiyenler müzikle çok yakın ilgililer. 2018 yılı ocak ayında Pamukkale’de gerçekleşen toplantıda gala yemeğinde türkü söyledikten sonra spinal grubun birçok değerli hocası ile tanışma imkânı bulmuştum. Hocalarımın karşısında olup türkü söylemek, daha sonra onlarla tanışıp konuşabilmek çok güzel bir duyguydu ve benim için çok güzel bir anı olmuştu.

Müzik ve türkülerle bizim ilgili olmamız kadar da müzik de bizimle ilgili. Özellikle Türk kültürünün ve Türk müziğinin temeli olan türkülerimizde birçok yerde hekim, tabip, doktor görmek mümkündür. İki yüzden fazla kayıt altına alınmış eserde biz hekimlerden bahsedilir. Bunlardan bazılarında tabip çare bulamaz, bazılarında çare istenir, bazılarında yakarış vardır.

Nesin methedeyim bir kaşı kare
Şu sineme açtı onulmaz yare
Dünya tabip gelse derdime çare
Derdimin dermanı Lokman’a kalsın

Bir dost meclisinde ya da aile fertlerimizle geçirdiğimiz bir zamanı daha güzel ve unutulmaz hâle getiren şeylerden biri de şarkı türkü söylemek, bir enstrüman çalınması olabiliyor. Kendime ayırabildiğim bu az zamanı ben böyle geçirmeyi daha çok seviyorum ve bu durum tabi ki iş yaşantımı da etkiliyor. Hatta bazen müziğin kendisinin iş olduğu dönemlerim de oldu. Amatör olarak birkaç iş deneyimi de yaşadım. Keyifli ve güzel anıların benim için. Farklı bir sektör farklı bir ortamda bulunmanın ve çalışmanın ufkumu genişlettiğini düşünüyorum.

Sözlerime ulu önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün bir sözü ile son vermek istiyorum; “Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan varlıklar insan değildirler. Eğer söz konusu olan hayat, insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olamaz. Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir.”.

Mutlu kalın, müzikle kalın, hoşça kalın!

DJ (DISC JOCKEY)

GİRİŞ

DJ (Disk - Jokey); kullandığı set-up ıyla müzik üreticileri tarafından yapılmış iki veya daha fazla parçayı tek bir parça şeklinde birleştirerek müzik akışına devam eden kişidir (10,11). Bu birleştirmeleri yaparken parçanın bpm (dakikada vuruş sayısı) uyumuna, pitch ve key uyumuna ve özellikle zamanlamasına dikkat etmelidir (5,26). DJ'den beklenen belirlenen süre zarfında durmaksızın uyumlu bir müzik akışını sağlamasıdır (17). DJ'ler müzik türlerini seçer (House, Techno, Trance, Minimal) ve sürelerine göre parçaları bağlar (Mixing).

Müzik parçaları ortalama 2 ile 9 dakika arasında değişebilir. Mixing genellikle 3. ve 5. dakikada başlar. DJ'in bu müzik akışını sağlamasındaki amacı eğlenmeye gelen insanların hareketlendirip dans etmesini sağlamaktır. Yardımcı olarak ışık görselleri, mikrofon ile seslenmeler (MC - Master of Ceremony) kullanılabilir (22). İyi bir DJ aynı zamanda müzik üreticisidir (Producer - Prodüktör) (24).

DJ'ler radyo DJ'leri, kulüp DJ'leri, Mobil DJ'ler olarak ayrılabilir. DJ'ler geçiş yapmak için özel DJ mixerleri kullanırlar (10). Bunlar *crossfader* ve *cue* işlevlerine sahiptir. Crossfader (Fade) ses mühendisliğinde ses sinyal çizgisinde artma veya azaltmaya yarar (16). Cue (Audio) ise sesi işaretlemeye yarar. Kaydedilen müzik parçasında ilk oynatma noktasını belirtmeye yarar (9). DJ'ler plak, kaset, CD veya Dijital ses dosyası üzerinde istenen başlangıç yerini kulaklıkla dinleyerek kontrol ünitelerini manipüle ederek (Hareket ederken değişik ses duyulur - Scratch) bulurlar. DJ'ler bu cue noktasını bulmak için kulaklık kullanırlar ve bu bölümü işaretlerler (Cue). Amaç ses akışının, vuruş uyumunun sağlanmasıdır. Ses Mikserleri

(Mixing console) sesleri karıştırmaya yarar. Mikserler kayıt stüdyolarında, gece kulüplerinde, tv stüdyolarında kullanılır. Bir DJ mikseri iki plak oynatıcıyı karıştırmak için yalnızca iki kanala sahip olması gerekirken (12,34); bir barda şarkıcılar, gitarist ve perküsyoncu için altı kanallı mikserlere gerek olmaktadır. Mikserler üzerinde ölçüm için bir VU (Volume Unite) bulunabilir (35). Ayrıca seslerin bass, mid ve tiz bölümlerini kısım açabilecek düğmelerde bulunmaktadır. Disk Jokey ismi gramafon disklerinden gelirken şu anda vinyl plaklardan, kaset, CD ve dijital ses dosyalarına evrilmiştir. Hatta son zamanlarda ses dosyalarının depolanması da son bulup ücretli cloud sistemlerden streaming şeklinde dosyalar indirilmeden çalınabilmektedir.

Dünyada ve Türkiye'de DJ'lik

Herşey Vinil ile başladı. Fonotograf (Phonograph) 1857'de Fransa'da icat edildi (25). Ses kaydı yapabileceği de oynatma imkânı yoktu. Sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'nde Edison, kaydedilmiş sesi çalabilen fonograf silindirini icat etti. İlk ticari gramofon Emile Berliner tarafından yapıldı. 1892'de halka satıldı. Ray Newby 1909 yılında Stockton'da (Stockton, ABD'nin Kaliforniya eyaletine bağlı San Joaquin County ilçesine bağlı merkezi olan şehirdir.) dünyanın ilk disk jokeyi (DJ) oldu (15, 27). Radyo öncüsü Charles "Doc" Herrold kontrolünde küçük bir verici ile plak çalmaya başladı (30, 8, 13).

DJ'liğin yükselişi

1943 yılında Jimmy Savile, İngiltere'nin Otley kentindeki Loyal Order of Ancient Shepherds'ın üst kattaki etkinlik odasında caz plakları çalarak dünyanın ilk DJ dans

partisini düzenledi (20). 1969 ve 1975 yılları arasında beat-matching (vuruşları eşleştirme), slip-cuing (Ani geçiş için plak tutma bırakma), scratching (perküsyonlu ve ritmik sesler üretmek için vinil kaydının pikap üzerinde ileri geri hareket ettirilmesi tekniğidir.) teknikleri ile turntablizm başladı (29). 1980'lerin ortalarından itibaren DJ'ler düğün ve iş yemeklerinin müzik yönetimini devralmaya başladı. 1990'ların başlarında DJ'ler iyice ünlü olmaya başladılar ve dünya turneleri başladı. CD (Compact Disc) Philips ve Sony ortaklığı geliştirilmiş optik veri saklama ortamıdır (7). 1982 yılında üretime girmesi ile birlikte gramfon kaydı popülerliğini yitirmeye başladı. Daha sonra MPEG grubunun (Moving Picture Experts Group - hareketli resim uzmanları grubu) standartları kabul edilmiş ses ve görüntü kodlama biçimi olan MPEG-1'in sıkıştırılmış ses biçimi olan Layer 3 dijital müzik alanında devrim yarattı (23). Kısaltılmış adı ile mp3 Fraunhofer Society tarafından bulundu. Bu teknolojilerin daha da

gelişimi ile birlikte DJ'lerin mp3 dosyalarını özel zaman kodlu vinil kayıtlar veya CD'ler aracılığıyla kontrol etmelerini sağlayan ilk dijital DJ sistemi çıktı. Vinil DJ'lerinin bu yeniliğe ısınması biraz zaman olsa da, yeni dijital DJ sistemi devriminin ilk adımıydı. Tüm bu gelişmeler 2000'lerin başlarında yaşandı ve Native Instruments firmasının Traktor DJ ismi ile DJ'lere özel mp3 çalan software piyasaya çıktı (32,37,33). Artık vinil olmadan mp3'leri beat-match yaparak kesintisiz müzik çalma imkanı ortaya çıkmıştı.

Peki Türkiye'de ilk DJ'lik nasıl başladı? 1964 senesinde Tevfik Dölen Cenevre'de gittiği Avrupa'nın ilk diskoteklerinden biri olan *Kulüp 58*'den esinlenerek İstanbul'da bir diskotek açmayı planladı. İstanbul Sıraselvilerdeki *Kulüp 12*'nin üst katındaki depoyu tutarak projesini gerçekleştirmek istedi. DJ'lik yapmasını Emre Serter'den istedi. Yeni diskoteğin adı *TEFO* idi ve Türkiye'nin en

gözde mekânlarından birisi oldu (3). TEFO 1966 senesinde kapandı ve yerini Devekuşu Kabare tiyatrosuna bıraktı. 1970-1980'lerde bazı Türk DJ'ler İskender Şengör - Apple, Cevat Başar - Club Reşad ve Erenköy Club 33, Mehmet Garan, Salih Saka'dır (18).

Yerleşik bir mekânda çalan DJ'lere de Resident DJ denir (28). Çaldığı mekânlara örnekler şunlardır.

Martin Garrix — Hi Ibiza, Ibiza, Spain

Larry Levan — Paradise Garage, New York City, USA

David Mancuso — The Loft, New York City

Tiësto, Deadmau5

Calvin Harris — Hakkasan, Las Vegas, USA

Kaskade — Encore Beach Club, Las Vegas, USA

Dom Chung — UK

Ben Klock, Marcel Dettmann

Tama Sumo — Berghain, Berlin, Germany

Fish Go Deep — Cork, Ireland

Djsky — Ghana, West Africa başlıca örneklerdendir.

DJ popülerliğinde top 100 listesi vardır (31). İlk 10'da 2020 yılı senelik oylama ile

1. David Guetta
2. Dimitri Vegas & Like Mike
3. Martin Garrix
4. Armin Van Buuren
5. Alok
6. Don Diablo
7. Afrojack
8. Oliver Heldens
9. Steve Aoki
10. Timmy Trumpet'tir.

Ülkemizde başlıca bilinen son zamanlardaki popüler DJ'lere örnek verecek olursak;

1. Ümmet Özcan
2. Mahmut Orhan
3. DJ Tarkan
4. Deniz Koyu
5. Sezer Uysal'dır.

DJ olarak Özgür AKŞAN (Artist Name: Doctor Zagor)

Ben DJ liğe 1993 yılında başladım. Müziğe çocukluğumdan beri çok ilgili idim. Müzik setimizdeki kasetten, parçaları birleştirerek diğer kasetin üzerine kayıt yapıyordum. Kasetler yaygın olarak kullanılan manyetik bantlardır (21). İlk performansımı 1994 yılında Trabzon'da bir club'ta "*Techno Hamsi*" adıyla yaptım. Sanırım 300-350 kişilik bir parti idi. Daha sonrasında üniversite partilerinde (Bahar Şenlikleri) çaldım. Eskiden popüler parçalara ulaşmak çok zordu. Ayrıca DJ'likte müzik çalma Trabzon'daki koşullarımda daha çok kaset, CD ve az olarak da plaklardan yapılıyordu. Özellikle kasetlerden bir parçayı bulmak çok zor oluyordu. Fazla çalınan parçalar da kaset bölümünde kirli renkte görülüyor ve kalem ile hızla çevirip o noktaya gelip walkman kulaklığından dinleyip uygun şekilde miksing zamanına yetiştirmeye çalışıyorduk.

DJ'lik 1990 ve 2000'li yılların başına kadar benim için çok pahalı bir uğraştı. İstedğim yeni parçaları içeren kaset ve CD leri Antalya ve Mersin'deki kulüplerde çalışan DJ'lere doldurarak getiriyordum. Kaset sararsa bozulursa bir daha temini tam mümkün olmuyordu. Çünkü bu parçalar özel mixlerdi ve piyasalarda çok bulunmuyordu. 2002 yılında teknolojik gelişmelerin artması ile software programlarında hızlı gelişmeler başladı. Çevremdeki DJ'lerin çoğu dijital devrime ilgisizdi. İlk olarak *Native Instruments* firmasının geliştirdiği *Traktor DJ* software programı ile sonrasında da prodüksiyon programı olan *Ableton Live* ile tanıştım programları inceleyip bunları kullanmaya başladım (2). Bilgisayarda kayıt aşamalarında "Özgür" yazdığım zaman _zg_r şeklinde çıkıyordu. Bu şekilde bir isim (takma isim - artist name) olamayacağından önce Dj free, sonrasında ZGR, sonrasında ablamın bilgisayar ekranında ZGR ismimi okurken "Naber Zagor" seslenmesi ile Artist Name'mi bulmuştum. Artık adım "Doctor Zagor" idi (14).

DJ'lik ve Prodüksiyonda kendimi iyice geliştirmeye başlamıştım. DJ'likte yaşanan dijital devrim benim işime yaramıştı ve istediklerimi yapabiliyordum. Yurt dışında DJ'ler ile görüşüp eğitim almaya başladım. Karşılığında paypal vasıtası ile ödemeleri yapıyordum. Sonrasında Türkiye'de de kurs alıp sertifikalanmak istedim. Kursu gittim, artık farklı bir isteğim vardı. Hobimin bir ticari başarı olmasını istedim. İlk prodüksiyonum "Right Now" ile Beatport'ta Anatolian Records plak şirketinden parçamı satışa çıkardım. Daha sonrası çalışmalarımı

sıkılaştırıp 2010 FIFA Dünya kupasında *Vuvuzella* sesinin (36,1) etkisinde kalıp sivrisinek sesinden yaptığım “Fly Buzz” isimli parça mixleri ile birlikte Beatport Minimal House sectionda *Top 100* de 33 numaraya kadar yükseldi ve listelerde 1 ay kaldı. Bundan sonrasında çalışmalarım devam etti. Parçalarım müzik camiasında birçok bilinen Türk Producer’da mix yapmıştır. Bunların arasında Dj Liven Up (İlkay Şencan), Dj Jerf (Necati Kocabay)’da vardır. Parçalarım iTunes , Beatport müzik mağazalarında satılmaktadır (4,19). Çalma tarzım *Progressive House*, özel ilgi alanım *Retro House* tarzı 1920 ile 1960’lar arası mixlenmiş parçalardır. “*Retro House Party*” adı altında elliye yakın canlı müzik performansı sergiledim. Türk Nöroşirürji camiasında da ilk 2005 yılında DJ performansı sergiledim. (Spinal Cerrahi Temel Bilimler Yaz Okulu. 7-10 Temmuz 2005, Gümüldür, İzmir) (6).

SONUÇ

DJ’lik, hobinin haricinde mesleki olarak da icra edilebilen bir uğraştır. Bu anlamda ülkemizde ve dünyada bu konu hakkında eğitimli kişiler tarafından kurslar verilmektedir. İlgi duyanların bu alana yönelmeleri, müzik sanatının farklı bir kolunda kişiye manevi ve hatta maddi olarak da yardımcı olabilir.

KAYNAKLAR

- 10 things about the vuvuzela <<https://web.archive.org/web/20210913140034/https://www.bbc.com/news/10312794>>
- Ableton Live <https://web.archive.org/web/20210913121326/https://en.wikipedia.org/wiki/Ableton_Live>
- Arşivden: Modern zaman şamanları – DJ’ler <<https://web.archive.org/web/20210913121534/https://bantmag.com/arsivden-modern-zaman-samanlari-djler/>>
- Beatport <<https://web.archive.org/web/20210913100021/https://en.wikipedia.org/wiki/Beatport>>
- BPM <<https://web.archive.org/web/20210913121908/https://en.wikipedia.org/wiki/Tempo>>
- Bugüne kadar yapılmış olan bilimsel toplantılar <<https://web.archive.org/web/20210913111338/https://www.spinetr.com/menu/5/tarihce>>
- CD Kompakt disk <https://web.archive.org/web/20210913121951/https://en.wikipedia.org/wiki/Compact_disc>
- Charles Herrold <https://web.archive.org/web/20210913122145/https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Herrold>
- Cue (audio) <https://web.archive.org/web/20210913122245/https://en.wikipedia.org/wiki/Cue_%28audio%29>
- Disc Jockey <https://web.archive.org/web/20210913093304/https://en.wikipedia.org/wiki/Disc_jockey>
- DJ <<https://web.archive.org/web/20210913093101/https://tr.wikipedia.org/wiki/DJ>>
- DJ mixer <https://web.archive.org/web/20210913090525/https://en.wikipedia.org/wiki/DJ_mixer>
- Doc Herrold (left) and Ray Newby (right; image credit bayarearadio.org) <<https://web.archive.org/web/20210913122325/https://djtechtools.com/2016/04/28/history-of-the-turntable-part-2/>>
- Doctor Zagor İnternet adresi <<http://doctorzagor.com/>>
- Emile Berliner <https://web.archive.org/web/20210913122543/https://tr.wikipedia.org/wiki/Emile_Berliner>
- Fade (audio engineering) <https://web.archive.org/web/20210913122619/https://en.wikipedia.org/wiki/Fade_%28audio_engineering%29>
- How To Read A Crowd (And What Happens If You Don't) <<https://web.archive.org/web/20210913122717/https://www.digitaldjtips.com/2011/12/how-to-read-a-crowd-and-what-happens-if-you-dont/>>
- İstanbul gecelerinin 50 yılı <<https://web.archive.org/web/20210913122756/https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/istanbul-gecelerinin-50-yili-22660691>>
- iTunes <<https://web.archive.org/web/20210913100117/https://en.wikipedia.org/wiki/ITunes>>
- Jimmy Savile <https://web.archive.org/web/20210913122833/https://en.wikipedia.org/wiki/Jimmy_Savile>
- Kaset - Manyetik Bant <https://web.archive.org/web/20210913122955/https://tr.wikipedia.org/wiki/Manyetik_bant>
- Master of ceremonies <https://web.archive.org/web/20210913123021/https://en.wikipedia.org/wiki/Master_of_ceremonies>

23. MPEG <<https://web.archive.org/web/20210913123113/https://tr.wikipedia.org/wiki/MPEG-1>>
24. Music Production: What Does a Music Producer Do? <<https://web.archive.org/web/20210913123135/https://online.berklee.edu/takenote/music-production-what-does-a-music-producer-do/>>
25. Phonograph record <https://web.archive.org/web/20210913123204/https://en.wikipedia.org/wiki/Phonograph_record>
26. Pitch <https://web.archive.org/web/20210913123224/https://en.wikipedia.org/wiki/Pitch_%28music%29>
27. Ray Newby <<https://web.archive.org/web/20210913123250/https://vocalizr.com/vmag/07/04/17/when-did-djing-stop-being-about-the-music>>
28. Resident DJ <https://web.archive.org/web/20210913123310/https://en.wikipedia.org/wiki/Resident_DJ>
29. Scratching <<https://web.archive.org/web/20210913123338/https://en.wikipedia.org/wiki/Scratching>>
30. The history of DJing <https://web.archive.org/web/20210913123401/https://www.radiosolution.info/newsletter/website_pages/history_of_DJ.html>
31. Top 100 Djs <<https://web.archive.org/web/20210913100512/https://djmag.com/top100djs>>
32. Traktor DJ <<https://web.archive.org/web/20210913093550/https://en.wikipedia.org/wiki/Traktor>>
33. Traktor Pro 3 <<https://web.archive.org/web/20210913123435/https://www.native-instruments.com/en/products/traktor/dj-software/traktor-pro-3/faq/>>
34. Understanding How a DJ Mixer Works <<https://web.archive.org/web/20210913090824/https://blog.zzounds.com/2018/07/12/understanding-how-a-dj-mixer-works/>>
35. VU meter <https://web.archive.org/web/20210913123459/https://en.wikipedia.org/wiki/VU_meter>
36. Vuvuzella <<https://web.archive.org/web/20210913100412/https://tr.wikipedia.org/wiki/Vuvuzela>>
37. What a Dj <<https://web.archive.org/web/20210913123524/https://wearecrossfader.co.uk/blog/learn-to-dj-the-complete-beginners-guide/>>